Ner 320. ROK 1833. WTOREK 3 GRUDNIA.

Pismo to wychodzi codzień oprocz świąt uroczystych, w drukarni St. Gieszkowskiego.

PRENUMERATA
Kwartalna.......złp. 12
Miesięczna...... „ 5

IMIONA SŁOWIAŃSKIE.
Dziś Szulisław.

Gazeta Krakowska

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumura.

Dzien godzina	Barometr na 0 0 0,	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
7 27	„ 8. 539	+ 2,0	— 4.8	Zaden	Pogoda z Chmurami	
2 12	„ 7. 405	2.0	1.0	„ „	Pochmurno	
3	„ 6. 859	3 6	2,1	„ „	„ „	
4	„ 6. 160	+ 2,4	— 1,0	Zachodni średni	„ „	Deszcz

Cześć Nieurzędowa.

KRAKÓW.

W naszem mieście liczymy cztery drukarnie czynne: Akademicka, Czecha Józefa, Gieszkowskiego Stan: i Friedleina. Można tu jeszcze drukarnią i po zmarłym ś. p. Maju przyłączyć, która przeszło 30 lat czynną była; dziś jest wystawioną na sprzedaż. Żebyśmy okazali światu literackiemu, że i nasi uczeni niepróżnowali w roku bieżącym, wymieniemy wszystkie dzieła w wspomnionych drukarniach, na widok publiczny wyszłe. Drukarnia pana D. E. Friedlejna na początku roku bieżącego założona, pokazała się bardzo czynną, jak to z poniżej wyrażonych dzieł wnosimy.

1) Wiadomość o biorze Papieża i dworze Jego, przy tém zebrany spis wszystkich papieżów, dzisiejszych kardynałów, nuncyuszów apostols:, arcybiskupów i biskupów, 8°, (pracą X. Teodora Kilińskiego).

2) Commentatio medico-practica sistens Conspectum Medicaminum et Methodorum, tractandae Syphilidis sine Hydrargyro. Auctore Frederico Casimiro Skobel Med. et Chir. D. 8°.

3) Commentatio medico practica exhibens Synanopsim Methodorum, tractandæ Syphilidis ope Hydrargyri. Auctore Jos Mojer Med. et Chir. D: 8°.

4) O Bursztynie, rozprawa, napisał Jan Freyer Dr. Fil: 8°.

5) Pisma różne X. Wincentego Łanczuckiego 8°.

Te dzieła już opuściły drukarnią; siedm innych dzieł ukażą się z nowym rokiem, o których wyjściu niezaniedbamy donieść.

Powołany przez wysoki Senat Rządzący na urząd adwokata przy wszelkich instancyach sądowych Rpltej Krakowskiéj zawiadomia strony interesowane, iż kancellaryą swą otwarł z dniem dzisiejszym w domu Pana Tomasza Kapalskiego przy ulicy Grodzkiéj pod L. 230 na pierwszem piętrze.

W Krakowie 2 grudnia 1833 r.

Józef Stróżecki.

ROSSYA.

Petersburg 14 Listopada.

Konsul rossyjski z Brodów, dnia 11 paździérnika donosi, iż na dopełnienie postanowienia o zniesieniu prawowolnego handlu, których zażywało miasto Podgórze w Galicji na przeciw Krakowa) kamera Wiedeńska

zaleciła, aby wszystkie będące w Podgórzu towary, których przywóz do Austrji jest zabroniony, lub od których cło płaci się wysokie, były wywiezione za granice, jeśli właściciele nie zechcą opłacić cła prawnego od ostatniego, lub 6$\frac{0}{0}$ od wartości pierwszego gatunku towarów. Nadto i po takiéj opłacie, towary zabronione nie będą mogły się sprzedawać tylko na własny użytek nabywców, a nie na dalszą sprzedaż. (z T. P.)

POLSKA

Warszawa 26 Listopada.

Rząd Królestwa Polskiego ogłosił co następuje:

Stósownie do woli N. Cesarza Jci i Króla postanowieniem rady administracyjnej na posiedzeniu z dnia 27 października (8 listopada) r. b. objawionéj, uskutecznioną bydź ma w obrębie całego królestwa, spis wojskowy. Kommissya wojewódzka w wykonaniu powyższej woli N. Pana, uwiadamia mieszkańców swojego województwa, iż czynność ta odbytą będzie podług następujących prawideł:

TYTUŁ I.

Zasady ogólne. Art. 1. Wszyscy mężczyzni w wieku od 20 do 30 lat skończonych, należą do spisu wojskowego.

Art. 2. Wyłączeni od tego zostają: *a)* Synowie jedynacy. *b)* Jeden syn w każdej familii, przez rodziców wybrany. *c)* Opiekuni małoletnich braci i siostr, których rodzice nie żyją. *d)* Wdowcy mający dzieci. *e)* Cudzoziemcy i ich synowie za granicą zrodzeni. *f)* Urzędnicy cywilni. *g)* Wojskowi wszelkiego stopnia, prawnie uwolnieni od służby. *h)* Księża i klerycy tak świeccy jako i zakonni, obrządków łacińskiego i greckiego, krórzy odebrali poświęcenie. *i)* Pastorowie wyznań ewangelickich. *k)* Bracia Morawczyki, (Hernhuter), którym ustawy religijne zabraniają służyć wojskowo. *l)* Menoiści. *m)* Professorowie i nauczyciele szkół publicznych, lekarze i chirurgowie mający pozwolenie praktykowania swej sztuki. *n)* Przedsiębiercy rękodzielni i fabryk. *o)* Artyści, rzemieślnicy, majstrowie i czeladź do uwolnienia od spisu wojskowego podani.— *p)* Kalecy i osoby dotknięte słabościami lub niedołężnością. *q)* Pocztyljony. *r)* Żydzi przyjmujący religią chrześciańską jakiegokolwiek bądź wyznania. *s)* Mieszkańcy wyznania Mojżeszowego.

Art. 3. Natychmiast za odebraniem wiadomości o rozpocząć się mającym spisie wojskowym, burmistrze i wójci gmin, zatrudnią się niezwłocznie: *a)* Zebraniem wszystkich dowodów wyłączeń, których akta oddzielnie stósownie do art. 11 postanowienia Xięcia Namiestnika Królewskiego z d. 27 stycznia 1818 r. utrzymywać są obowiązani. *b)* Sprawdzeniem przed przybyciem jeszcze delegacji zaciągowej ksiąg ludności z dowodami w aktach urzędów gminnych znajdującemi się, niemniej z ludnością całej gminy, któréj rewizją naoczną w tym celu wójci lub burmistrze odbyć powinni; prostując natychmiast wszystko co w skutek takowego sprawdzenia, okaże się w księgach ludności wypuszczonem, niedostatecznem lub mylnem. *c)* Przygotowaniem tego wszystkiego, co do przyspieszenia i ułatwienia, w sposobie najdokładniejszym spisu wojskowego posłużyć może.—

Art. 4. Dla postawienia osób mających prawo do wyłączenia od zaciągu, których dowody na to w aktach gminy znajdują się, w sposobności wczesnego opatrzenia się w takowe podług przepisów w tytule III rozdziału 3. instrukcyi wymienionych, poniżej co do słowa ogłoszonego, kommissja wdzka poleca wójtom gmin, i burmistrzom podanie go do wiadomości wszystkich w obrębie zamieszkałych, tak, aby nikt się później niewiadomością nie tłómaczył, gdyby przez nieopatrzenie się w dowód przepisany, lub opóźnienie w złożeniu go na terminie oznaczonym, wydanym będąc na zaciąg, przed wysłużeniem w wojsku czasu przepisanego, nie mógł otrzymać uwolnienia.

Art. 5. Ogłoszenie tego co powyżej zostało powiedzianem, również przez plebanów z ambon, kommissja wojewódzka poleca co po kilkakroć powtarzanem bydź powinno.

Art. 6. Że burmistrze i wójci gmin, najlepiej znać powinni położenie każdego w obrębie ich urzędowania zamieszkałego, pod względem służącego mu prawa do wyłączenia; przeto nietylko obowiązani są pod surową odpowiedzialnością, zająć się, nie czekając nawet rozpoczęcia spisu wojskowego, sporządzeniem dowodów wyłączeń, kóre podług rozdziału 3 w ich urzędach wygotowane bydź mają, ale nadto, winni ostrzegać, dopilnować i przynaglać każdego, aby się postarał o dowody, gdyby takowe w ich urzędach nie mogły być wygotowane.

TYTUŁ III.

Rozdział III. O wyłączeniu od zaciągu.

Art. 42. Delegacje nie wyrokują względem wyłączenia od zaciągu stawionych im spisowych, umieszczą tylko uwagi w rubryce adnotacyi względem tych, którym prawne wyłączenie, wedle poniżej wymienionych przepisów, służyć może, bądź to, stósownie do akt w urzędzie wójtów gmin lub burmistrzów znajdujących się, bądź też wedle ustnéj deklaracji stawających spisowych.

Art 43. Delegacje przyjmują dowody wyłączeń. — Delegacje odbiorą dowody wyłączeń od tych, którzy posiadać je będą w czasie odbywanéj przez nie rewizji w gminach; i sporządziwszy dokładną onych specyfikacją, niemniej podpisem swoim opatrzywszy dokładną onych specyfikacyą, niemniej podpisem swoim opatrzywszy, zostawią ją wójtom lub burmistrzom, którym takowa służyć będzie za pokwitowanie z odebrania tych że dowodów.

Art. 44. Delegacje polecą opatrzenie się w dowody, tym co ich jeszcze nie posiadają. Co do ludzi w podobnéj kategorji znajdujących się, którzyby wówczas nie mieli jeszcze wygotowanych dowodów wyłączenia, z tych każdego delegacja zaciągowa jest obowiązaną ostrzedz: iż stósownie do art. 6 powinni pospieszyć z opatrzeniem się w takowe, aby najdalej w przeciągu 6ciu tygodni, od daty rewizji spisu w gminie, kommissję wdzką doszły. Zwróci prócz tego delegacja zaciągowa uwagę burmistrzów i wójtów gmin, iż włożony na nią obowiązek ostrzegania spisowych o potrzebie złożenia dowodów wyłączeń, na termin oznaczony, nie uwalnia ich od odpowiedzialności zagrożonéj art. 6 gdyby się okazało, że z ich winy zwłoka w tej mierze nastąpiła.

Art. 45. Delegacje obowiązane są badać i oświecać spisowych, względem służyć im mogącego wyłączenia. Gdy doświadczenie przekonało, iż wiele osób przez niewiadomość urządzeń, nie korzysta z służyć im mogącego dobrodziejstwa wyłączenia, i dopiéro gdy umieszczeni zostaną w wojsku, familje lub władze miejscowe reklamują o ich uwolnienie od służby; przeto dla zapobieżenia wszelkiemi w mocy ich będącemi środkami podobnym wypadkom, poleconém zostaje delegacjom zaciągowym: iżby, nie ograniczając się na przyjmowaniu czynionych im dobrowolnie w téj mierze deklaracjów, badali z skrupulatnością wszystkich stawających przed niemi spisowych, nawet i tych, którzyby względem służyć im mogącego wyłączenia żadnego sami oświadczenia nie uczynili.

Art. 46. Gdyby w skutek tego badania okazało się: iż który z nich stósownie do prawa, powinien bydź wolny od zaciągu, delegacja zaciągowa oświecić go o tém jest w obowiązku, i razem ostrzedz o złożyć się powinnych przez niego, stósownie do poniższych artykułów, dowodach; zwracając uwagę burmistrza lub wójta, iż to jego baczności uszło, i żądając, iżby z swéj strony dopełnił to, co mu jest art. 6tym poleconém. Stósowną uwagę o takowéj przestrodze, obok każdego takiego spisowego, delegacja w wykazie lit. C. położy.

Art. 47. Objaśnienie wyłączeń. Dla uniknienia wszelkich mylnych tłómaczeń o wyłączeniach, wskazują się delegacjom zaciągowym następujące w działaniu prawidła:

Art. 48. Powód wyłączenia jedynaków. Wyłączenie od zaciągu jedynaków art. 2gim pod lit. *a*, w niniejszéj instrukcyi wymienione, nadane im zostaje jedynie, w zamiarze zapewnienia rodzicom na starość pomocy i wyręczenia w gospodarstwie.

Art. 49. Przypadki, w których jedynacy wolni od zaciągu. Wynika więc z tąd, że jedynak, dopóki ojciec lub matka żyją, powinien bydź wolny od spisu wojskowego. — Po śmierci zaś rodziców, jeżeli nie odziedziczy żadnego gospodarstwa rolnego, rękodzielni lub handlu, lub nie będzie jakichkolwiek praw kwalifikujących go do wyłączenia, jako należący do spisu wojskowego uważany bydź powinien.

Art: 50. Jeżeli znajduje się dwóch synów z podwójnego małżeństwa, to jest: oba z jednéj matki, a każdy z innego ojca, natenczas syn z pierwszego małżeństwa spłodzony, nie może bydź uważany za jedynaka, z powodu że matka jego ma drugiego syna z powtórnego małżeństwa, i należeć będzie do zaciągu, jeżeli nie odziedziczy po ojcu gospodarstwa rolnego, rękodzielni lub handlu, albo też przed zejściem jego nie ożeni się.

Art: 51. Co się zaś tycze syna z powtórnego małżeństwa, ten będąc względem ojca swego jedynakiem, mieć będzie z takowego

tytułu prawa do wyłączenia. aż do czasu, póki drugi syn z tegoż małżeństwa spłodzonym nie zostanie.

Art: 52. Toż samo ma się zupełnie rozumieć o 2ch synach z jednego ojca, a każdy z innéj matki spłodzonych.

Art: 53. Na przypadek, gdyby weszli w związki małżeńskie wdowiec z wdową, mający jedno z nich lub oboje z pierwszego małżeństwa po jednym synie; ci synowie mają bydź uważani za jedynaków. Jedynactwo to jednak upada, gdyby z powtórnego małżeństwa urodził się trzeci syn lub więcéj dzieci; chyba gdyby odziedziczyli rękodzielnie lub handel, albo gdyby synowie z drugiego małżeństwa pomarli. W tym bowiem ostatnim przypadku, synowie z pierwszego małżeństwa wracają do prawa jedynactwa.

Art: 54. Co się tycze jedynaków z nieprawnego łoża, których matki żyją, ci, jeżeli przez matkę lub ojca za dzieci prawe i sukcessorów prawnie uznani zostaną i znajdują się w którym z przypadków w niniejszéj instrukcji wyszczegółnionych, za wolnych od obowiązku uważani bydź powinni.

Art: 55. Jedynacy utracają wyłączenie. Gdy stosownie do artykułu 48go, wyłączenie jedynaków nastąpiło jedynie w celu zapewnienia rodzicom pomocy i wyręczenia, i gdy zamiar ten nie byłby dopiętym, skoroby jedynak zaniedbywał rodziców, lub oddalony od nich będąc, bawił się włóczęgostwem; przeto jeżeli się zdarzy, iż rodzice, dla powyższych pobudek, nie życzyliby sobie mieć syna jedynaka uwolnionego od zaciągu, tenże utraca prawo wyłączenia.

Art: 56. Dowód jedynactwa. Dowód jedynactwa stanowić ma: wywód słowny w urzędzie wójta lub burmistrza sporządzony, a przekonywający iż jest istotnie jedynakiem; że znajduje się w przypadkach art: 49, 50, 51, 52, 53. i 54, wymieniony, a nadającym mu prawo do wyłączenia, i jeżeli rodzice jego żyją, i życzą sobie mieć go wyłączonego od zaciągu. Za rzetelność i dokładność tego dowodu, burmistrz lub wójt gminy jest odpowiedzialny.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

FRANCYA

Paryż 16 Listopada.

Memorial Bordelais donosi z d. 8 z Pampeluny: »Wczoraj z południa stanął jenerał Saarsfield pod Vittoria, natychmiast rozpoczęła się bitwa, która dotąd trwa. Oczekujemy skutków tego boju, które nie są do wyrachowania. Vice król Navarry kazał biskupa aresztować za to, że ten pułkownikowi karolistowskiemu ucieczkę ułatwił. Związki polityczne między rzemieślnikami wciąż pomnażają się; przez co przemysł wiele ucierpieć może.

Wysłanie okrętów wojennych ku brzegom Hiszpanji, zrobiło tu wielkie wrażenie. Pokazuje się, że ministrowie mają stały zamiar wmieszania się zbrojno, do spraw hiszpaskich. Mówią tu, że Orleans pisał do marszałka Clauzel. w którem to piśmie wyraził życzenie królaFilipa, że ten życzy sobie marszałka widzieć na czele armji. Między grzecznościami znajduje się wyrażenie młodego xięcia.» Za szczęśliwego się poczytam, jeśli będę mógł ćwiczyć się wsztuce wojennéj, pod przewodnictwem zwycięzcy Atlasu» Mówią także że i jenerał Subervie otrzyma dowództwo. Oddział wojska pod wodzą jenerała Tybercego, Sebastianiego, otrzymał rozkaz udania się ku granicy Hiszpanji, w zamiarze wzmocnienia armji nad granicą hiszpańską rozłożonéj. Widać że wypadki w Hiszpanji daleko są ważniejsze jak nam dzienniki ministerjalne donoszą. Wczoraj sprawujący interessa hiszpańskie pan Colombi udał się do xięcia Broglie, i w imieniu Krystyny prosił o jak najspieszniejszą pomoc i zbrojną interwencją. Dziś na giełdzie głoszono, że Don Carlos znajduje się w Biscaya. Mówiono także że miały nadejść listy z Madrytu, i te donoszą, że Merino zajął miasto Segovia, gdzie wielki skład broni, amunicji, i innych potrzeb wojennych wpadł powstańcom w ręce. To miejsce może mu teraz służyć jako stały punkt działań wojennych tak przeciw stolicy, jak i całego kraju. Także mówią o powstaniach w Valladolid, Salamanca Soria i t. p. na rzecz Don Carlosa.

(G. R. P.)

Doniesienia.

Lekarstwo dla Bydła.

W aptece pod murzynem w Krakowie na Kazimierzu są piguły i konfekt tak zapobiegający jako też chorującemu bydłu; wraz z informacyją, opatrzone pieczęcią właściwą apteczną. Cena tychże jest: Słój z 30 sztukami piguł złp. 26, z 15 sztukami złp. 14. Konfektu garniec złp. 30, półgarnca złp. 16. Dochodzenie mocy i skutki u tychże było powodem w opóźnieniu niniejszego ogłoszenia.

WIDOWISKA. KOSMORAMA.